

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ І БІЗНЕСІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

І. Г. Гевлич

Дистанційний освітній процес та дистанційне бізнес-спілкування, які стали буденністю екстрено та глобально, викликали потребу узагальнення інформаційних систем та технологій, які останній рік виявилися найбільш популярними в Україні та світі. Потреба такого узагальнення викликана також розмаїттям технологій, які використовувалися закладами початкової, середньої, вищої освіти та бізнес-спільнотою.

З урахуванням невеликого терміну масового використання інформаційних систем та технологій для комерційних комунікацій та навчання наукові дослідження проблем організації ефективного спілкування та напрямів їх вирішення наразі є розрізненими та представлені головним чином колективними монографіями та тезами доповідей на наукових та науково-практичних конференціях. Тож дослідження у даному напрямку є актуальним практичним завданням.

Метою дослідження є узагальнення практики використання інформаційних систем та технологій, ідентифікація проблем, що ними спричинені, та розробка напрямів їх розв'язання з точки зору організації ефективного освітнього процесу та бізнес-спілкування.

Якщо розглядати питання організації ефективного освітнього процесу, нагальною потребою є, з одного боку, передача різноманітного контенту, представленого конспектами лекцій, аудіо- та відеоматеріалом, завданнями для вирішення в аудиторіях, самостійної та індивідуальної роботи, інструкцій щодо їх виконання, бази нормативної інформації тощо, а з іншого боку, – організація спільного освітнього середовища, тобто онлайн спілкування через відеоконференції, форуми, чати і блоги. Останнє також актуально для організації ефективного дистанційного бізнес-спілкування.

Тож розглянемо продукти, які найкраще себе зарекомендували за рік дистанційного життя, спричиненого пандемією коронавірусу. Усі інструменти «дистанціювання» можна класифікувати за напрямками:

1) цифрові системи управління навчанням, наприклад, Blackboard, ClassDojo, Edmodo, Schoology, Human школа, Нові знання, Єдина школа;

2) інструменти створення або набори готового освітнього контенту, зокрема, Edraak, Skooler, Byju's, KitKit School, LabXchange, OneCourse, Quizlet, Siyavula, Thinglink, Buncsee, EdPuzzle, Kaltura, Nearpod, Pear Deck, Squigl, Learningapps, Padlet, Flippity;

3) освітні платформи для онлайн чи офлайн навчання, наприклад, CenturyTech, Google Classroom, Moodle, Seesaw, Can't wait to Learn, Kolibri, Rumie, Ustad Mobile;

4) платформи безкоштовних чи платних онлайн-курсів, зокрема, Alison, Coursera, EdX, University of the People, Future Learn, Canvas, Discovery Education, Khan Academy, Mindspark, iLEARN, Prometheus, Ed-Era;

5) інструменти організації спільної роботи, зокрема, відеоконференції: Dingtalk, Lark, Hangouts Meet, Teams, Skype, Zoom.

Корисними є такі інструменти, що мають мобільні версії, призначені для роботи з використанням сучасних гаджетів, або є безпосередньо онлайн-системами для мобільних телефонів: Cell-Ed, Eneza Education, Funzi, KaiOS, Ustad Mobile.

Продемонстровані за останній рік використання диверсифікованих джерел інформації з можливістю швидкої верифікації останньої, створення спільноти учасників освітнього процесу в єдиному віртуальному та реальному просторі, наявність програмного та апаратного забезпечення дистанційного навчання, особливе методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема, в рамках оцінювання набутих знань та навичок, гнучкість та

індивідуалізація навчання є характеристиками смарт-освіти як засобу оптимізації освітнього процесу на основі компетентнісного підходу підготовки фахівців.

Але не можна сказати, що дистанційні навчання та бізнес-спілкування мають виключно переваги. Практика організації освітнього процесу онлайн в Україні та світі виявила такі основні проблеми:

1) відсутність особистісного спілкування викладачів/вчителів та здобувачів освіти спричинили неможливість швидкого реагування на рівень сприйняття матеріалу та необхідність акцентуації на помилках в рамках індивідуального консультування;

2) відсутність технічних можливостей організації якісного дистанційного освітнього процесу як у викладачів / вчителів, так і у здобувачів освіти з причин відсутності технічних можливостей – комп'ютерів, інтернет-покриття, невідповідності функціоналу використовуваних гаджетів особливостям завдань спричинили прогалини в отриманих знаннях та навичках, так, за різними дослідженнями, слухачі освіти втратили до 0,9 академічного року;

3) масові випадки порушення академічної доброчесності здобувачами освіти при виконанні завдань та проведенні контрольних заходів спричинили загальне падіння рівня терпимості до плагіату в суспільстві;

4) відсутність навичок тайм-менеджменту у здобувачів освіти, а подекуди, й у викладачів/вчителів спричиняла підвищення трудоемності освітнього процесу у всіх його учасників.

Аналогічні проблеми втрати ефективності бізнес-процесів спостерігалися і при організації дистанційних комунікацій у суб'єктів господарювання.

Тож можна зробити висновок, що наразі дистанційна освіта чи дистанційне бізнес-спілкування не завжди є оптимізацією, зокрема, щодо освітнього процесу для значної питомої ваги здобувачів освіти. Вони розглядаються як вимушена міра, що не виключає можливості і доцільності ефективного застосування дистанційних технологій після того, як дистанційний освітній процес та бізнес-спілкування повернуться в офлайн.

За результатами дослідження запропоновані такі заходи для оптимізації дистанційного процесу навчання та бізнес-комунікацій:

1) створення керівниками суб'єктів господарювання відповідних умов застосування ІТ-технологій:

– формалізація процесу навчання чи комунікацій внутрішніми нормативними документами для його однозначного трактування усіма учасниками;

– вибір конкретної інформаційної системи або набору кількох систем, оскільки одночасне використання великої кількості різних ІТ-сервісів збільшує трудомісткість процесу;

– за потреби – організація навчання учасників щодо ефективного застосування ІТ-технологій;

2) щодо організації ефективного освітнього процесу – забезпечення контролю:

– організації навчального процесу викладачем / вчителем, зокрема, щодо сумарної трудомісткості завдань за дисциплінами / предметами;

– зворотного зв'язку між викладачем / вчителем та здобувачем освіти, зокрема, щодо прогресу останнього, проблем, що виникають, та перспектив їх вирішення;

– з боку тьютора/класовода – щодо дотримання академічної доброчесності та психологічної підтримки здобувачів освіти.

Вирішення зазначених проблем вказаними способами допоможе організації освітнього процесу у поточному періоді та ефективному застосуванню ІТ-технологій на майбутнє. Адже завдяки вимушеній ситуації учасники освітнього процесу та бізнес-спільнота швидко опанували чудові інструменти комунікації, відмова від яких буде втратою ефективності бізнес- та освітніх процесів.